

فیلمسازی آسان

تألیف:

احمد جاوید

فیلمبرداری، سناریو نویسی، لٹریچر، پلان، فیلم، فیلتر، نمیشن، دکوپاژ،
ادغامی تصویری، فرمولهای سینمایی، کادر، تھیوریم، تایم لپس، سینما، مونتاژ،
تکنیک کامل یک سناریو، فیلمبرداری ویدئو، خط سیر، زوایا، تروکار، نور،
طرز کار پرژکتور، سیستم های نمایشی و نورپردازی

ناشر:

انتشارات اشراقی

خیابان انقلاب مقابل میرخانه دانشگاه، بازارچه کتاب، تلفن ۶۴۰۸۴۸۶

جاوید، احمد
 فیلم سازی آسان / تألیف احمد جاوید. - تهران:
 اشراقی، ۱۳۷۹.
 ل، [۳۱۶] ص.؛ مصور، جدول.
 ISBN 978-964-5966-50-6:
 فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
 عنوان روی جلد: روش فیلم سازی آسان.
 چاپ سوم.
 ۱. سینما -- تهیه و کارگردانی. ۲. فیلم برداری.
 الف. عنوان. ب. عنوان: روش فیلم سازی آسان.
 ۷۹۱/۴۳ PN۱۹۹۴ / ۲۹
 کتابخانه ملی ایران
 ۴۶ - ۵۰۴ - ۷۹ م

فهرست نویسی پیش از انتشار: انتشارات اشراقی

شناسنامه کتاب

نام کتاب : روش فیلم سازی آسان
 تألیف : احمد جاوید
 طرح جلد : فرهاد کمالی
 لیتوگرافی : اردلان
 چاپ : چاپخانه گنج شایگان
 شمارگان : ۱۱۰۰ نسخه
 نوبت چاپ : سوم
 ناشر : انتشارات اشراقی - صفار
 قیمت : ۵۰۰۰۰ ریال
 مرکز پخش : انتشارات اشراقی ① ۴۴۰۸۴۸۷
 پخش کتاب بینش ② ۴۴۹۶۲۹۹

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر می باشد ۱۳۸۶

www.nasherin.com/saffar

saffar@nasherin.com

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۵۹۶۶-۵۰-۶

ISBN 978-964-5966-50-6

فهرست

صفحه	عنوان
۳	مقدمه
	بخش اول : آشنائی با سینما
۴	فصل یکم : تاریخچه و کاربرد سینما
صفحه	عنوان
۴	تعریف سینما
"	رابطه سینما با سایر هنرها
"	اهمیت سینما
"	کاربرد سینما
۵	تاریخ سینمای جهان
۷	مخترعین سینما
"	بزرگان سینمای صامت
۸	سینمای ناطق
"	تاریخ سینمای ایران
۹	اولین فیلم صامت ایرانی
"	اولین فیلم ناطق ایرانی
۱۰	ثبات شبکی
۱۱	سرعت استاندارد
"	تعریف فریم
"	تعریف پلان
"	تعریف ساجکت
۱۲	تعریف سینما توگرافی
"	مراحل مختلف ساختن یک فیلم
۱۷	بخش دوم - سناریو نویسی
	فصل دوم - قواعد و قوانین سناریو نویسی
۱۸	تعریف سناریو
"	تعریف سناریست
۱۸	شناخته شده سناریو
"	نام سناریو
۲۰	نام سناریست
"	تاریخ تمام سناریو

صفحه	فصل	عنوان
۲۱	"	اقتباس
"	"	قهرست نقشها
۲۲	"	خلاصه داستان سناریو
"	"	متن سناریو
۲۴	"	مشخصات سکانس
۲۵	"	شماره سکانس
۲۶	"	وضعیت صحنه
۲۷	"	مفهوم لغت " داخلی "
"	"	مفهوم لغت " خارجی "
"	"	فیلم خام چیست ؟
"	"	زمان فیلمبرداری
"	"	مکان فیلمبرداری
۳۰	"	سایر مشخصات سکانس
"	"	مشروع سکانس
۳۱	"	مشخصات صحنه
"	"	حرکت بازیگر
۳۴	"	دیالوگ
۳۵	"	خلاصه گفتن
۳۶	"	صحیح گفتن
۳۷	"	عدم توضیح واضحات
۳۸	"	تفاوتهای سناریو با داستان
۴۵	سوم	فصل سوم - متن کامل یک سناریو
۴۶	سوم	متن کامل سناریوی فیلم بازگشت بخش سوم - فیلمبرداری
۷۹	چهارم	فصل چهارم - عکاسی
۸۰	چهارم	ساده‌ترین دوربین دنیا
"	"	اجزاء اصلی دوربین عکاسی
"	"	اناق تاریک
"	"	لنز
۸۱	"	کار لنز

صفحه	فصل	عنوان
"	"	اثر لنز
"	"	متراج
"	"	رایجترین درجات متراج
۸۲	"	دیاگرام
"	"	تغییر پذیری دیاگرام
"	"	رایج ترین درجات دیاگرام
۸۳	"	شاتر
"	"	رابطه بین سرعت و دیاگرام
۸۵	"	فیلم عکاسی
"	"	حساسیت فیلم
۸۶	"	آشنائی با آ-اس-آ
"	"	آشنائی با دین
۸۷	"	اجزاء فرعی دوربین
"	"	ویزور
"	"	انواع ویزور
۸۸	"	تکمه تخلیه شاتر
"	"	نگاتی مختصر از مطالب بزرگ

صفحه	فصل	عنوان
۹۱	پنجم	فصل سجم : لنز
۹۲	"	تعریف لنز
"	"	تعریف فوکوس
"	"	تعریف پرسپکتیو
۹۲	پنجم	عوامل مؤثر در پرسپکتیو
۹۳	"	قدرت لنز
۹۴	"	انواع لنز
"	"	لنز نرمال
"	"	لنز ثلثه فوتو
۹۵	"	لنز وایدانگل
۹۶	"	لنز زوم
۹۷	"	لنز ماکرو
"	"	لنز کپ

صفحه	فصل	عنوان
"	"	لنز هوود
"	"	لنز تیشو
۹۹	ششم	فصل ششم - نور سنج
۱۰۰	"	تعریف نور سنج
"	"	انواع نورسنج
"	"	نورسنجهای مانوئل
۱۰۱	"	طرز کار نورسنج اتوماتیک
"	"	طرز استفاده از نورسنج دستی
۱۰۲	"	مترقهای عمده شیوههای نورسنجی
"	"	نورسنجی ضد نور "بک لایت"
۱۰۳	"	طرح یک مسئله
۱۰۵	"	تشریح مسئله
"	"	جواب مسئله
۱۰۹	هفتم	فصل هفتم : فیلتر
۱۱۰	"	امکانات فیلمبردار
"	"	تعریف فیلتر
"	"	اهمیت فیلتر
۱۱۱	"	فیلترهای شیاه و سفید
"	"	انواع فیلتر از لحاظ جنس
۱۱۲	هفتم	فیلتر "۸۵ - راتن"
"	"	فیلتر "۸۵ - ۶"
"	"	فیلتر "اولتراویوله" یا "یو - وی"
۱۱۳	"	فیلتر "پولاریزه"
"	"	فیلتر "اسکای لایت"
"	"	فیلتر "ان - دی"
۱۱۴	"	فیلتر "فوک"
"	"	فیلتر "دیفیوز"
۱۱۵	"	فیلترهای "کرس اسکرین"
"	"	فیلتر "واری کرس"
"	"	فیلتر "اسنو کرس"

صفحه	فصل	عنوان
"	"	فیلترهای اسپکترا
"	"	فیلترهای مولتی ایمیج
۱۱۶	"	فیلتر مولتی کلور آپ
"	"	فیلتر "تری - پی"
"	"	فیلتر "تری - تی"
"	"	فیلتر "فایو - آی"
"	"	فیلتر "سیکس - آی"
"	"	فیلتر "سیکس - پی"
"	"	فیلترهای کالر مولتی ایمیج
"	"	توضیحات
"	"	اندازه‌های رینگ
۱۱۸	"	فصل هشتم : فیلم
۱۲۱	هشتم	مارک فیلم
۱۲۲	"	فیلمهای نگاتیو
"	"	فیلمهای پزوتیو
"	"	فیلمهای ریورسال
۱۲۳	"	فیلمهای ۸ میلیمتری
"	"	فیلمهای ۹/۵ میلیمتری
۱۲۴	هشتم	فیلمهای ۱۶ میلیمتری
۱۲۴	"	فیلمهای ۳۵ میلیمتری
"	"	فیلمهای ۷۵ میلیمتری
۱۲۵	"	کلوین
"	"	تطبیق نور و کلوین
۱۲۶	"	فیلمهای شب
"	"	فیلمهای روز
"	"	تبدیل فیلمهای روز و شب به یکدیگر
"	"	فیلمهای نوع جی
۱۲۷	"	دشمن شماره یک [گرما]
"	"	دشمن شماره دو [رطوبت]
۱۲۹	نهم	فصل نهم : نور پردازی
۱۳۰	"	منابع نور پردازی

صفحه	فصل	عنوان
"	"	پروژکتور اسپات لایت
۱۳۱	"	پروژکتور فتو فلود
"	"	پروژکتور کوارتز
"	"	پروژکتور دینکی دینکی
"	"	پروژکتور آرک
"	"	پروژکتور ژاپنی
۱۳۷	دهم	فصل دهم: فیلمبرداری سوپر ۸ میلیمتری
۱۳۸	"	دوربینهای تک سرعت
"	"	دوربینهای چند سرعت
"	"	دوربینهای مجهز به تکنیک برگشت فیلم
"	"	دوربینهای لب سینک [ناطق]
۱۳۹	"	کلید سرعت
۱۴۰	"	فیلتر
"	"	اپراتور
۱۴۱	"	ویزور چشمی
"	"	کونتور
۱۴۲	دهم	تنظیم کونتور
"	"	فیلم
۱۴۳	"	طول فیلمهای ۸ میلیمتری
"	"	کلید قدرت
۱۴۴	"	باتری چک
"	"	نور سنجی
۱۴۵	"	لنز زوم
۱۴۶	"	لنز ماکرو
"	"	فوکوس یا واضح بودن
۱۴۷	"	شناسی موتور
"	"	دوربینهای مضاعف
۱۵۵	یازدهم	فصل یازدهم: فیلمبرداری ۳۵ میلیمتری
۱۵۶	"	جذابیت دوربین فیلمبرداری
"	"	دوربینهای کوکی
"	"	باتری
۱۵۷	"	کلید سرعت

صفحه	فصل	عنوان
"	"	فریم کانتر
۱۵۸	"	فیلمتر
"	"	ایراتور
۱۵۹	"	کونتور فیلم
"	"	جاگذاری فیلم
۱۶۰	"	کلید موتور
"	"	دیافراگم
۱۶۱	"	لنز
"	"	فوکوس
۱۶۲	"	چک آپ دوربین فیلمبرداری
۱۶۵	دوازدهم	بخش چهارم : کارگردانی
۱۶۶	"	فصل دوازدهم : افه‌های تصویری
۱۶۶	"	مشکلات
۱۶۷	دوازدهم	مشکل زمان
"	"	مشکل تصویرهای دوگانه
۱۶۸	"	مشکل سخنران
"	"	راه حل
"	"	تعریف افه‌های تصویری
"	"	مهمترین افه‌های تصویری
۱۶۹	"	فیدابین
"	"	فیداویت
"	"	فوندو
۱۷۰	"	دیزالو
"	"	سوپرایموز
۱۷۱	"	واپب
"	"	آیریس این
۱۷۲	"	آیریس اوبت
۱۷۳	سیزدهم	فصل سیزدهم : پلان ها و زوایا
۱۷۴	"	پلانهای اصلی
"	"	لانگ شات
"	"	مدیم شات

صفحه	فصل	عنوان
"	"	کلوز آپ
۱۷۵	"	پلانوای فرعی
"	"	اکستریم لانگ شات
"	"	مدیم لانگ شات
"	"	مدیم کلوز آپ
"	"	اکستریم کلوز آپ
"	"	زوایای جنبی
"	"	آور شولدر
"	"	تونات
۱۷۶	"	های شات
"	"	لونات
۱۷۶	سیزدهم	پان یا پانورامیک
"	"	تیلت
"	"	تراولینگ
"	"	دالی یا تراک
۱۷۸	"	حرکت آرک
"	"	بوم
"	"	آشنائی با فیکس
۱۹۳	چهاردهم	فصل چهارم : دکوپاژ (برش فنی)
۱۹۴	"	تعریف دکوپاژ
"	"	چگونگی دکوپاژ کردن
۱۹۵	"	سناریوی دکوپاژ شده نمونه
۲۰۳	پانزدهم	فصل پانزدهم : عوامل پنجگانه در کارگردانی
۲۰۴	"	کمپوزیسیون
"	"	قوانین کمپوزیسیون
۲۰۵	"	پرسپکتیو
۲۰۶	"	قوانین پرسپکتیو
۲۰۷	"	توازن
"	"	قوانین توازن
"	"	خط فرضی

صفحه	فصل	عنوان
۲۰۸	"	قانون خط فرضی
"	"	ترانزیشن
۲۰۹	"	انواع ترانزیشن
۲۲۱	شانزدهم	فصل شانزدهم : تروکاژ
۲۲۲	"	تروکاژ
"	"	کاربرد تروکاژ
"	"	تاریخچه تروکاژ
"	"	تروکاژ در مورد هیولاها
۲۲۳	"	بزرگ سازی
۲۲۴	شانزدهم	طریقه دوم
"	"	طریقه سوم
۲۲۵	"	طریقه چهارم
"	"	بگراند پروژکشن
۲۲۶	"	حرکت معکوس
۲۲۷	"	ثابت شدن تصویر
"	"	تغییر تصویر
۲۲۹	"	فیلمبرداری منقطع
"	"	فیلمبرداری با ماسک
۲۳۳	هفدهم	فصل هفدهم : مونتاز (ادیت)
۲۳۴	"	تعریف مونتاز
"	"	تعریف مونتوز
"	"	فیلم بین یا موویلا
۲۳۵	"	اسپلایسر
"	"	میز مونتاز
۲۳۶	"	آشنائی با مفهوم لغت "رافکات"
		بخش پنجم : متمم
۲۳۹	هجدهم	فصل هجدهم : سیستم های نمایشی
۲۴۰	"	پاناویژن
۲۴۱	"	ویستاویژن
۲۴۲	"	سینما اسکوپ
۲۴۴	"	سینه راما

صفحه	فصل	عنوان
۲۴۵	"	اسپس ویژن
۲۴۶	"	نمایش بطریقه ۷۵ میلیمتری
۲۴۷	نوزدهم	فصل نوزدهم : طرز کار پروژکتور
۲۴۸	"	۷ ماده کردن پروژکتور
"	"	جاگذاری فیلم
"	"	تنظیم پروژکتور
۲۴۹	"	آشنائی با اتوریل
۲۵۲	بیستم	فصل بیستم : " خط سیاه "
۲۵۴	"	خط سیاه چیست؟
۲۵۶	"	چگونگی تشکیل تصویر بر صفحه تلویزیون
۲۵۷	"	چگونگی تشکیل تصویر بر روی فیلم
۲۵۸	"	چکیده بحث
۲۶۱	بیست و یکم	فصل بیست و یکم : فرمولها و مسائل سینمائی
۲۶۲	"	تبدیل سرعت
۲۶۳	"	حل چند مسئله در رابطه با سرعت
۲۶۷	"	محاسبه قدرت زوم
۲۷۰	"	حل چند مسئله در رابطه با زوم
۲۷۱	"	تبدیل دین به ۶ - اس - ۶
"	"	چند مسئله در ارتباط با واحدهای حساسیت
۲۷۳	"	فاکتور یا ضریب فیلتر
۲۷۴	"	حل چند مسئله در رابطه با فاکتور
۲۸۱	بیست و دوم	فصل بیست و دوم : کادر تهیه فیلم
۲۸۲	"	آشنائی با تهیه کننده ایرانی
۲۸۳	"	آشنائی با تهیه کننده خارجی
"	"	کارگردان
"	"	وظیفه کارگردان
۲۸۴	"	مدیر تهیه
۲۸۵	"	مدیر فیلمبرداری
"	"	وظیفه مدیر فیلمبرداری
۲۸۶	"	فیلمبردار
"	"	وظیفه فیلمبردار

صفحه	فصل	عنوان
"	"	سناریست
"	"	مونتور
۲۸۷	"	موزیسین
"	"	گریمر
۲۸۸	"	منشی صحنه
۲۸۸	بیست و دوم	سیاهی لشکر
۲۸۹	"	نور پرداز
۲۹۰	"	دکوراتور
"	"	نکته
۲۹۰	"	جدول کادر تهیه فیلم
۲۹۲	فصل	کروکی ها
۸۹	چهارم	کروکی دوربین ساده عکاسی تصویر ۱
۹۰	چهارم	کروکی دوربین رفلکسی تصویر ۱۵
۱۰۴	ششم	کروکی نورسنج اتومانیک ۱۶الف و ۱۶ب
۱۱۹	هفتم	کروکی فیلترهای مولتی ایمیج تصویر ۱۸ کروکی پروژکتورهای فلات ،
۱۳۳	نهم	تصویر ۱۹ اسپات و فتو فلود
۱۳۴	نهم	کروکی پروژکتورهای دینکی دینکی و کوارتز تصویر ۲۰
۱۳۵	نهم	کروکی پروژکتور آرک تصویر ۲۱
۱۴۸	دهم	کروکی دوربین سوپر ۸ [اصلی] تصویر ۲۲
۱۴۹	دهم	کروکی دوربین سوپر ۸ [فرعی] تصویر ۲۳
۱۶۳		کروکی دوربین ۳۵ - آری فلکس [اصلی] تصویر ۲۴ یا زدهم
۱۶۴		کروکی دوربین ۳۵ - آری فلکس [فرعی] تصویر ۲۵ یا زدهم
۱۷۹	سیزدهم	کروکی حرکت سلیت تصویر ۲۶
۱۸۰	سیزدهم	کروکی حرکت پان تصویر ۲۷
۱۸۱	سیزدهم	کروکی حرکت آرک تصویر ۲۸
۱۸۲	سیزدهم	کروکی حرکت بوم تصویر ۲۹
۱۸۳	سیزدهم	کروکی حرکت تراک [دالی] تصویر ۳۰
۱۸۴	سیزدهم	کروکی حرکت گرین تصویر ۳۱
۱۸۵	پانزدهم	کروکی خط فرضی تصویر ۳۲

صفحه	فصل	عنوان
۲۳۱	شانزدهم	کروکی تروکاژ [حرکت معکوس] تصویر ۵۴
۲۳۲	شانزدهم	کروکی تروکاژ [بگراند پروژکشن] تصویر ۵۵
۲۳۷	هفدهم	کروکی مو ویلا [فیلم بین] تصویر ۵۶
۲۵۰	نوزدهم	کروکی خط فریم [کادر] توریل تصویر ۷۵
۳۱۶	نوزدهم	کروکی پروژکتور نمایش
۳۰۴	بیست و سوم	کروکی جعبه کپی باکس
۳۱۶	بیست و چهارم	کروکی دوربین ویدئو
۲۹۳	بیست و سوم	فصل بیست و سوم - فیلمبرداری کارتون
۲۹۴		فیلمهای داستانی خانوادگی
"	"	فیلمهای داستانی از نوع مذهبی
"	"	فیلمهای داستانی از نوع تاریخی
۲۹۵		فیلمهای تخیلی
"	"	فیلمهای "جانبخشی"
"	"	فیلمبرداری کارتون
۲۹۶		جعبه کپی
۲۹۷		رنگ آمیزی نقاشی های کارتون
"	"	تعداد نقاشی در هر ثانیه
۲۹۸		دوایر استاندارد
"	"	کارتونهای پیوندی [کلاژ]
۲۹۹		کارتون به طریقه مسیر بسته
۳۰۰		فیلمبرداری انیمیشن
"	"	فیلمبرداری انیمیشن از اجسام غیر ساکن
۳۰۲		آشنائی با تایمر تک فریم
"	"	فیلمبرداری از غنچه و امور مشابه
۳۰۳		کار عملی یک فیلم کارتون
۳۰۷	بیست و چهارم	فصل بیست و چهارم - فیلمبرداری ویدئو
۳۰۸	"	دلائل رواج ویدئو در ایران
۳۰۹	"	فیلمبرداری در ایستگاههای تلویزیونی
۳۱۱	"	فیلمبرداری ویدئو بصورت آماتوری
۳۱۲	"	تنظیم و استفاده از دوربین فیلمبرداری ویدئو
۳۱۴	"	عیب یابی ویدئو

آیا میتوان "آینده" را مشاهده کرد؟
آیا میتوان "گذشته" را تصویر کشید؟
چگونه ممکن است، انسانی یکشنبه "دانشمند" شود؟
کدام وسیله میتواند مبدل به خطرناکترین اسلحه جهان گردد؟
کدام وسیله میتواند "شفابخش ترین داروها باشد؟"
بی تردید، جواب فقط یکی کلمه است:

"سینما"

این اثر را به
استاد علی اکبر مرادیان
که اولین حرفها را در زمینه
فیلمسازی بمن آموخت تقدیم
می‌کنم .
هرچند در مقابل پایمردی
هائی که وی در زمینه شاعره
هنر هفتم در بین جوانان
این روز و بوم متحمل شد
ناچیز می‌نماید .

کمتر از یک قرن از ظهور پدیده‌های بنام " سینما " و به عبارتی " هنر هفتم " می‌گذرد. در این مدت " هنر " فیلمسازی از لحاظ " فنی " پیشرفتهای بسیار مهمی نموده است، بطوریکه ما در حال حاضر با انواع فیلمها در اندازه‌ها و اشکال گوناگون روبرو هستیم لیکن از نظر محتوی سینما چه در سطح جهانی و چه در سطح ایران کمتر، نمودی داشته است... چرا؟

اگر کمی یا دقت به موضوع نگاه کنیم، خواهیم دید دلیل امر " عدم پرورش فکرها و ایده‌ها است ". زیرا اگر " ایده " ای در راه درست پرورش یافته و تربیت شود همواره مفید و سازنده خواهد بود.

اما تبدیل یک " ایده " درست، به فیلم کارچندان ساده‌ای نیست. برای نیل به این مقصود باید " خوان " هائی را که هر کدام به نوبه خود از اهمیت خاصی برخوردارند، پشت سر گذاشت. در این مورد " فرا گرفتن اصول اولیه فیلمسازی " یکی از خوانهاست.

مجموعه حاضر در اصل " پایان نامه " تحصیلات مؤلف در کالج سینماتوگرافی " اف، لانگ، لندن می‌باشد، که بعداً " تاریخ سینمای ایران " در فصل اول به آن افزوده شده و تصاویر لازم نیز در داخل کشور تهیه گردیده است.

" ویژگی " این کتاب در حلقه اول " زبان ساده و روشن " آن است، که هر شخصی در هر پایه‌ای میتواند مطالب را درک نموده و استفاده نماید. در حلقه دوم ویژگی آن در " کامل بودنش، بطور نسبی " می‌باشد، که چون تمام مسائل مربوط به سینما نظیر سناریونویسی و فیلمبرداری (۳۵۸ میلیمتری) و کارگردانی را در بر می‌گیرد، خواننده را از هرگونه منبع دیگری جهت ساختن فیلم بی‌نیاز می‌گرداند. در بخشهایی که احساس میشده ذکر یک یا چند مثال و یا تبصره‌ای ضرورت دارد، به آن عمل شده است.

ناگفته نماند، تقسیم بندی مطالب تحت عنوان سناریونویسی، فیلمبرداری و کارگردانی بدان معنی نیست که فرضاً " برای کارگردانی " تنها باید مطالب مندرج در زیر این نام را مطالعه نمود. بلکه این تقسیم بندی بطور نسبی انجام شده است و راه صواب آن است که " کارگردان " جهت ارتباط با سناریست و فیلمبردار مطالب ذکر شده در بخش‌های دیگر را نیز فرا گیرد.

در خاتمه از کلیه خوانندگان ، اساتید و دست اندرکاران این رشته تمنی دارد ،
نظرات " اصلاحی - انتقادی " خود را به آدرس نویسنده (مشهد صندوق پستی
۱۴۱۹) ارسال دارند ، تا انشاءالله در چاپهای بعدی مد نظر قرار گیرد .

=====

فروردین ماه یکهزار و سیصد و شصت و سه

مشهد =====

احمد جاوید =====

=====

www.ketab.ir